

OBČINSKA UPRAVA

GLASILO „KMETSKE ŽUPANSKE ZVEZE“.

Izhaja vsakega 10. in 25. dne meseca, ter stane celoletno 6 kron, polletno pa 3 krone.

Dopise je pošiljati uredništvu »Občinska Uprava« v Ljubljani. — Rokopisi se ne vračajo.

Odgovorni urednik:

Dr. Vladislav Pegan.

Naročnino in oglase sprejema upravništvo »Občinske Uprave« v Ljubljani

Cena oglasa je za dvostopno petitno vrsto 20 vinarjev, večkratno inseriranje po dogovoru.

O potnih listih.

V neposredni zvezi z določbami glede zglaševanja, s katerim smo se pečali v zadnjih dveh številkah našega lista, so določbe glede potnih listov. — Potrebno je zlasti za delavske sloje, ki ne bivajo vedno v domačem kraju, ampak iščejo zaslužka tudi izven njega, — da se pouče, kaj morajo imeti v rokah kot izkaznice, da lahko na vsakokratno zahtevanje dokažejo, kdo so in odkod.

Domačini, to je avstrijski državljani, ki prebivajo v deželah, ki so zastopane v dunajskem državnem zboru, ne potrebujejo potnih listov, če potujejo le v mejah teh dežel. Izvzeti so krošnjarji, ki morajo imeti posebne krošnjarske potne liste; — glede teh pa obsega novi krošnjarski zakon itak natančna določila.

Ob tej priliki pripomnimo, da se smatrajo po zakonu ogrski državljani kot tuji državljani v naši državni polovici, ravnotako pa tudi avstrijski državljani na Ogrskem, toraj morajo imeti oboji potne liste, če hočejo potovati vsak v drugi državni polovici.

Vsak državljan pa, četudi potuje v domačih deželah, a vendar izven kraja svojega navadnega bivališča ali rojstnega oziroma domovinskega kraja, mora imeti tudi zato posebno izkaznico, tako zvani legitimacijski list, (legit. karto = Legitimationskarte). — Te izdajajo politične oblasti (okrajna glavarstva) ter so pristojbin proste, izvzemši kolekovanje s kolekom 30 vinarjev.

Kot potni listi za dežele avstrijske (tostranske) državne polovice pa zadostujejo tudi poselske oziroma delavske knjižice, kakršne so uvedene na podlagi poselskega oziroma obrtnega reda. — Vendar pa morajo tudi te knjižice biti potrjene za slučaj, če potuje dotičnik po avstrijskih deželah, — pri okrajnem glavarstvu; dotična opomba v knjižici se mora glasiti: »Veljavno kot legitimacijski list za potovanje v mejah države za dobo

enega leta.« — Izjemoma pa sme politična oblast podaljšati dobo do treh let, če je prosilec lepega vedenja, zanesljiv in če ni še prišel z zakonom v navskrižje. — Dokazati pa mora, da je podaljšanje potovalne dobe potrebno. — Okrajna glavarstva imajo glede vseh, katerim izdajajo potna dovoljenja, natančne zapiske. — Nezanesljivim osebam imajo pravico odreči vsako potno dovoljenje.

Kdor pa potuje v tujino, to se pravi v druge države izven Avstrije, mora imeti zato posebni potni list. — Vendar pa tudi v tem slučaju zadostujejo kot izkaznica za potovanje v tuje kraje delavske knjižice kot potni listi, — seveda le če imajo potrebno dovoljenje in potrdilo okrajnega glavarstva, — ki se od slučaja do slučaja mora vpisati in potrditi v teh delavskih knjižicah. — Obsegati pa mora tako potrdilo ravnoiste točke, kakor so predpisane za posebne potne liste.

Oni prebivalci, ki bivajo ob meji naše države in ki morajo bodisi po potrebi ali pa tudi kot izletniki večkrat prekoračiti državno mejo, zato ne potrebujejo posebnih potnih listov. — Tem obmejnim prebivalcem izdajajo politične oblasti v to svrho posebna potrdila; — tudi predstojniki raznih policijskih oblasti imajo pravico izdajati taka potrdila onim, ki potujejo za kratek čas in le kot izletniki v svojo zabavo v sosedno državo.

Potni listi v tuje države pa se smejo izdajati k večjemu za dobo treh (3) let. — To pa le za one osebe, ki so vojaščine proste. — Za vojaške rezerviste in nadomestne rezerviste pa je določeno najvišja doba dveh (2) let potem ko so popred za ta čas oproščeni vseh vojaških dolžnosti. — Ker ima pa vsak član armade tozadevna določila v svojem vojaškem listu, nam o tem ni treba obširno pisati.

Pravico izdajati potne liste v inozemstvo ima politična oblast: okrajno glavarstvo oziroma v mestih z lastnim statutom — magistrat.

Posebne pristojbine za potne liste ni, ter se tudi ne sme pobirati; pač pa je treba plačati potrebne koleke in sicer se kolekujejo potni listi za delavce le s kolekom za 30 h, oni za obrtnike in razne druge osebe pa s kolekom 2 K.

Opozarjamo pri tej priliki, da se potni listi po preteku triletno dobe smejo tudi obnoviti oziroma podaljšati za nadaljna tri leta. — V to svrho naj dotična oseba vloži pismo prošnjo naravnost svoji pristojni politični oblasti. Vojaški rezervisti pa naj prošnje vlagajo vedno le pri bližnjih konzulatih, ker morajo istočasno prositi tudi oproščenja vseh nadaljnjih vojaških dolžnosti in sicer zopet le za najvišjo dobo dveh let.

Vsak potni list mora obsegati sledeče podatke:

- 1.) ime in priimek;
- 2.) značaj, posel ali opravilo (poklic);
- 3.) dosedanje bivališče;
- 4.) starost (dan, mesec, leto rojstva);
- 5.) kraj, kamor namerava potovati;
- 6.) podpis dotične osebe, ki dobi potni list;
- 7.) dobo, za katero je potni list veljaven;
- 8.) razne opazke in potrdila uradov.

Predno izda politična oblast potni list, praviloma vpraša občinski urad oziroma županstvo, če nima proti temu nikakih pomislekov, ali pa vpraša orožništvo. — Županstvo naj v vsakem slučaju, če izvedo, da namerava kdo odpotovati v inozemstvo, to naznanijo političnim oblastim, ker je mnogokrat vzrok odpotovanja to, da je dotična oseba prišla z zakonom navskriž, ter se boji njega posledic: namreč kazni!

Potni list v inozemstvo se sme praviloma glasiti le na eno osebo. Izjema je le takrat, če potuje z dotičnikom tudi več oseb, ki spadajo k njegovi družini. Ti so: v prvi vrsti soproga in otroci, mladoletni sorodniki, varovanci, pa tudi ostalo spremstvo: služabniki, posli in služkinje. — Ni treba, da bi imel vsak izmed teh zase svoj posebni potni list, ampak zadoštuje, da se v potnem listu njihovega gospodarja (oziroma očeta ali soproga) — označi ime, priimek in pa razmerje, v katerem stoje napram prvoimenovanemu.

Ravno tako, kakor naši državljani, ki potujejo izven države v tuje kraje, — morajo imeti tudi podaniki tujih držav, ki prihajajo k nam, svoje potne liste v kakršnikoli obliki, le da so to uradne listine oblasti onih dežel ali držav, kamor ti tujci spadajo po svojem domovinstvu. Obsegati pa morajo ti potni listi, dokumenti, izkaznice — ali kakor se že imenujejo, vse potrebne podatke glede imena, posla, pristojnosti i. t. d. dotičnega potnika. — Vsa določila, o katerih smo pisali v predidocih številkah z ozirom na zglaševanja, pridejo baš tu glede tujcev do popolne veljave.

Vladarji, sploh vladajoče osebe, med njimi tudi predsedniki ljudovlad, ravnotako tudi vsi člani vladajočih rodbin ne potrebujejo niti zase niti za svoje spremljevalce posebnih potnih listov.

F. K.

Poučne drobtine.

Finančne prokurate.

Finančne prokurate so upravne finančne oblasti, kojih namen je, zastopati državo in druge javne fonde v vseh njihovih stvareh, kjer se gre za obrambo premoženja države ali drugih javnih fondov. V prvi vrsti imajo nastopati uradniki finančne prokurate kot zastopniki v pravnih, ki so vanje zapleteni erar, razne od državnih oblastih upravljane ustanove, cerkveno premoženje, državni cerkveni patronati itd. Dalje imajo izterjavati davke, dohodarsvene davščine, dohodke, ki gredo erarju iz njegovih tovarniških ali gospodarskih podjetij, in sploh paziti, da se nikjer ne krajšajo pravice države.

Važno za naše čitatelje je vedeti, da zastopajo finančne prokurate tudi lahko krajne šolske svete v raznih njihovih pravnih.

Finančne prokurate obstoje po vseh deželnih glavnih mestih. Na čelu jim je finančni prokurator, ki je po navadi v V. ali VI. činovnem razredu. Prideljenih mu je več konceptnih uradnikov, ki morajo imeti enake študije kot odvetniki ozir. odvetniški koncipijente. V izdelovanje pisarniških poslov ima seveda vsaka finančna prokuratura tudi primerno število manipulantnih uradnikov (kanclistov, oficijalov, pisarniških pomočnikov itd.)

Podrejene so finančne prokurate kakor že njihovo ime kaže finančnemu ministerstvu.

„Dediči“ v volilnem imeniku.

Večkrat se dogodi, da je lastnik kakega davkoplačujočega posestva umrl in da se zapuščina ob času, ko se sestavljajo imeniki za občinske volitve, ni še nikomur prisodila. V takih slučajih vpisujejo v volilne imenike po navadi namesto lastnika „dediče“ ali „zapuščino“ po umrlem. To pa ni nikakor pravilno, kajti volilna pravica se ima osebno izvrševati, je torej čisto osebna pravica, ki se po §§ 530 in 532 obč. drž. zak. ne more podedovati ali prenesti na dediče, nego jo morajo dediči sami za-se še-le pridobiti s tem, da se jim zapuščina prisodi.

Če torej ob času sestave volilnega imenika ni še zapuščina dedičem prisojena, se ne sme nikogar drugega vpisati v volilni imenik, kakor pokojnika. V tem zmislu je izšla tudi sodba upravnega sodišča od 13. maja 1905 št. 5409. — Budw. št. 3545.

Kaj spada vse k volitvi?

Kakor znano, določajo občinski volilni redi vseh avstrijskih kronovin, da imajo biti občinske volitve javne t. j. da sme biti ob času volilnega dejanja vsakdo navzoč v volilnem lokalu, seveda v kolikor dopuščajo prostorne razmere. Nastane pa vprašanje, kaj vse spada k volilnemu dejanju? To vprašanje je rešilo upravno sodišče s sodbo od 20. junija 1905 št. 6932. — Budw. št. 3654, kjer pravi, da spada k volitvi tudi

štetje glasov ter eventualno žrebanje pri enakosti glasov. Zato sme biti tudi pri teh dejanjih vsakdo navzoč. Če se pri štetju glasov ali pri žrebanju javnost izključi, napravi to celo volilno dejanje ničeno in neveljavno.

Omadeževano življenje.

Zaradi omadeževanega življenja so upravičene občine ptujce (osebe, ki niso v dotično občino pristojne) iz svojega ozemlja izgnati, to se pravi, jim prepovedati, da ne smejo stalno bivati v okrožju občine. Omadeževano je življenje tedaj, če kedo daje javno pohujšanje s svojim vedenjem, če je kaznovan zaradi tatvine ali katerega drugega prestopka, pregreška ali hudodelstva iz lakomnosti itd. Mnogokrat se dogodi, da je bil kedo v svojih prejšnjih zlasti mladih letih tak, da se o njem lahko trdi, da je imel omadeževano življenje, a se je pozneje temeljito poboljšal. Ali se sme tudi takega iz občine izgnati? Ne, to ni dopustno. Omadeževano življenje je samo dejanski stan, ki ni treba, da bi trajal celo življenje. Kedor se je skozi delj časa pošteno vedel in nekaznovano živel, ta ima pravico zahtevati, da se ga v javnosti spoštuje ravno tako kakor tistega, ki ni nikdar ničesar zakrivil. Zato je tudi nedopustno take ljudi iz občin izganjati. — To objavljamo, ker nam je znano, da so razne občine v zadnem času začele razmišljati o vzrokih, kako bi mogle koga izgnati zaradi omadeževanega življenja, da na ta način pretrgajo začeto priposestevanje domovinske pravice.

Javne poti.

V področje občinskih odborov spada (na Kranjskem po § 28 štv. 2 zakona od 28. julija 1889 štv. 17 dež. zak.; drugod obstoje enake zakonite določbe za posamezne dežele) tudi uvrstitev v občinskem ozemlju se nahajajočih javnih cest ali poti med občinske ceste in občinske poti. Da se sme cesta ali pot uvrstiti med občinske, se mora najprej poizvedeti in dognati sledeče:

1.) da se oni svet, ki se ima izreči kot občinska cesta ali pot, splošno rabi od vsakogar ozir. od vseh občanov,

2.) da je ta raba stara od pamtiveka vsaj pa polnih 30 let,

3.) da se po dotični poti hodi oziroma vozi brez sile ter brez izrecnega dovoljenja zemljeknjižnega lastnika tega sveta.

Pri poizvedovanju je treba med drugim dognati, kedo je doslej pot vzdrževal in če ni zemljeknjižni lastnik sveta, kjer ima iti pot, kakih dejanj započel, ki izključujejo javno uporabo.

Sklep občinskega odbora, s kojim se kaka pot kot občinska izreče, se ima naznaniti prizadetim lastnikom onih zemljišč, čez katera se pot vije. Zoper tak sklep imajo prizadeti pravico, se v 14 dneh pritožiti na deželni odbor, ki končno o stvari razsodi.

Kedar postane sklep občinskega odbora pravo- močen, naj občina o tem obvesti c. kr. zemlejerca

(geometra), da dotični svet izmeri in v davčni in zemljeknjižni mapi izriše, kot javni ozir. občinski svet.

Obrekovanje.

Obrekovanje v ljudski govorici ima čisto drugi pomen, kakor pa v zmislu naših kazenskih zakonov. Ljudstvo imenuje obrekovanje zlobno razširjanje neresničnih slabih vesti o kom drugem. Če torej A o svojem sosedu B lažljivo vest troši, da je na pr. B koga obkradel ali oropal, tedaj reče ljudstvo, da A svojega soseda obrekuje. V zmislu kazenskega zakonika je tako razširjanje žaljivih vesti navaden prestopok zoper varnost časti.

Popolnoma nekaj drugega je po kazenskem zakoniku obrekovanje. Obrekovanje je samo na sebi hudodelstvo, ki ima naslednje bívstvene dele:

1.) dejanje obrekovanja obstoji v tem, da se koga pri oblasti obdolži kakega izmišljenega hudodelstva na tak način, da bi se zoper ovadenega ali naznanjenega zaradi tega lahko uvedla preiskava;

2.) tisti, ki ovadbo vloži, mora vedeti, da to, kar v ovadbi navaja, ni resnično, če torej vloži izmišljeno ovadbo zoper svoje boljše prepričanje.

Da je hudodelstvo obrekovanja izvršeno, ne sme manjkati nobene pod 1.) in 2.) navedene okolnosti. V ložje razumevanje pojasnimo obrekovanje z nasprotnimi izglede:

Obrekovanje ni, če ovadim odvetniškega uradnika pri njegovem gospodarju, da mu je oni ukradel 400 K, to pa zaradi tega ne, ker odvetnik ni „oblast“.

Dalje ni obrekovanje, če obdolžim koga pri sodišču ali pri državnem pravdništvu, da je kakega uradnika ob izvrševanju službe z besedami žalil. Besedna žalitev uradnika je namreč navaden prestopok in ne hudodelstvo. Za obrekovanje je pa potrebno, da se koga obdolži hudodelstva.

Konečno ni obrekovanje, če pridejo k meni trije zanesljivi možje in mi povedo, da so videli mojega hlapca, ko je zažgal moj hlev in jaz potem na podlagi tega pripovedovanja, vložim zoper hlapca pri državnem pravdništvu ovadbo zaradi hudodelstva požiga. V tem slučaju manjka namreč na moji strani zaveza, da to, kar ovadim, ni resnično, ker se pri vložitvi ovadbe zanašam, da mi oni trije zanesljivi možje pravijo resnico. Obrekovanje pa bi bilo, če bi iz golega sovraštva proti hlapcu vložil tako ovadbo, ne da bi se mogel sklicevati na okolnosti, ki me opravičujejo misliti, da je ovadba resnična.

Vprašanja in odgovori

219. Z u p a n s t v o št. V.

V p r a š a n j e:

1. Ali ima županstvo pravico zabraniti, da ne bi smeli imeti vaščani svojih kokoši prostih po vasi, ker delajo sosedom škodo? Kakšne dolžnosti ima župan, če dobi take pritožbe?

2. Kako je mogoče sosedu zabraniti, da ne bi imel kokoši prostih po vasi?

3. Ali sme vaščan, kojemu sosedove kokoši škodó delajo, zahtevati odškodnino, in kako se ta odškodnina ceni?

O d g o v o r:

1. Po § 4 zakona o obrambi poljščine od 17. januarja 1875, št. 8 dež. zak. je prepovedano, sploh vsako žival puščati izven zaprtih ali drugače ograjenih prostorov prosto in brez nadzorstva. Zato se tudi kuretnina, ki dela škodo, ne sme puščati izven zaprtih ali neograjenih prostorov.

Če dojdejo županu pritožbe, da puščajo vaščani preveč svoje kokoši proste, tako da delajo škodo, naj najprej javno razglasi, da je to pod kaznijo prepovedano, in da bo županstvo na vsako došlo pritožbo z ostro strogostjo postopalo. Dalje naj se v razglasu opozori na kazni, ki jih določa gori navedena postava v § 14. Ta paragraf pravi, da se ima kaznovati prestopnik zoper gori omenjeni § 4, t. j. če se pušča žival prosto izven zaprtih ali ograjenih prostorov za vsako gos z 20 vinarji, za vsako kokoš pa z 10 vinarji. Ta kazen se ima podvojiti, če se prestopnik zgodi na obdelanih njivah, vrtih, vingradih, na mokrih ali vgreznih travnikih ali sploh na ograjenih zemljiščih.

Če tak razglas sam na sebi ne pomaga, potem mora začeti županstvo v resnici s strogim in natančnim kaznovanjem.

2. Če ima sosed kokoši proste, tako da delajo komu škodo, naj oškodovani to naznani občinskemu uradu z zahtevo, da se lastnika kokoši kaznuje.

Opozorjamo, da se sme lastnika kokoši naznaniti in da mora biti kaznovan, tudi če ne napravijo kokoši nikake škode, ako prosto okoli letajo izven zaprtih ali ograjenih prostorov, zlasti če se pasejo po tujem svetu.

Če kokoši napravijo škodo, je lastnik poškodovanega sveta vrhu tega upravičen terjati odškodnino; lastnik kokoši mora tedaj plačati ne samo gori navedeno kazen, ampak oškodovanemu tudi odškodnino.

3. Deloma je to vprašanje odgovorjeno že pod 2. Dodamo le še, da se pri nas na Kranjskem škoda, povzročena po živali, iztožuje pri sodiščih. Za to tožbo ni treba nikake posebne cenitve, nego naj lastnik poškodovanega sveta po svojem dobrem prepričanju pove, koliko zahteva od lastnika kokoši odškodnine. Naj se torej odškodnina ne zahteva pretirano visoka! Če potem dotični ugovarja, da poškodovani preveč zahteva, določi sodišče po svojih cenilcih škodo.

Predno poškodovani toži, mora seveda nasprotnika opominjati, da mu zlepa plača in le če isti tega noče, sme še-le tožiti. Dobro je tudi, če poškodovani z zanesljivimi pričami pregleda in da potrditi, koliko je škode, ker se večkrat dogodi, da ni več mogoče pregledati poškodbe, ko je tožba vložena ali ko pridejo sodni cenilci.

Na Štajerskem imajo posebno deželno postavo, po kateri spadajo tudi tožbe na plačilo odškodnine ne pred sodišče, ampak pred občinsko predstojništvo.

220. G o s p o d J. T. v C.

V p r a š a n j e: Nezakonska L. je imela po svojem nezakonskem očetu založenega pri sodišču 800 kron denarja. Kmalu po porodu ji je umrla mati, sedaj je pa sama L. tudi umrla. Živa je še ena sestra njene matere in pa stara mati t. j. mati nezakonske umrle matere. Komu pripada onih pri sodišču založenih 800 kron?

O d g o v o r:

V prvi vrsti je za odgovor merodajno to, kar se je dogovorilo, ko je nezakonski oče pri sodišču založil denar. Takrat se sklene vedno pri sodišču poravnava, ki se jo zapiše na protokol. Tako se je zgodilo gotovo tudi v Vašem slučaju. Zato Vam svetujemo, da greste na sodišče in vprašate, kakšna je vsebina poravnave.

Po navadi je dogovor tak, da pripade polovica založenega denarja nazaj očetu, če otrok pred dopolnjenim sedmim letom umrje. Če je pri Vas ta dogovor, potem pripade polovica nezakonskemu očetu, ostalih 400 kron pa pripade rednemu dedovanju. Če ni zaradi polovice založenega denarja nikakega pridržka, tedaj pa se celih 800 kron zakonito podeduje.

Zakonit dedič po nezakonskem otroku je samo nezakonska mati; ker je pa ta v Vašem slučaju že umrla, je otrok brez dedičev in bo finančna prokuratura pobrala denar za državo. Materina mati ali materina sestra nimata do denarja nikake pravice, ker po naših državnih zakonih nista z otrokom L. v nikakem sorodstvu. — Seveda je ta postavna določba zelo trda, a se ne da nič opraviiti. Naš občni drž. zakonik, ki to določa, je zelo zastarel, ker bode kmalu obhajal stoletnico svojega obstanka. — Poskusite napraviti prošnjo, da se stari materi kaj milostnim potom izroči!

221. G o s p o d I. V. v K.

V p r a š a n j e: Posestnica Ž. ima poleg občinske ceste zemljišče in si je hotela napraviti leseno ograjo, da ji ne bi ljudje poteptali vrta in njiv. Svet njen se drži čisto hiše. Župan zahteva, da postavi ograjo 2 metra proč od ceste. Ali je ta zahteva upravičena?

O d g o v o r:

V prvi vrsti se dobro prepričajte, če je dotična cesta v resnici občinska ali ne. Če je res občinska, potem je županova zahteva neupravičena in naj se Ž. zoper tako odredbo župana pritoži.

Če pa je cesta okrajna, potem sme župan zahtevati, da se v zmislu § 6 cestno-policijskega reda zak. nedržavne ceste od 26. septembra 1874, št. 27 dež. zak. odmakne plot za 2 metra od zunanjega robu cestnega rovišča (jarka). Ta določba je veljavna samo za okrajne in ne tudi za občinske seste; zato je neke zmoti, ali pri županu, ki misli, da je to veljavno tudi za občinske ceste, ali pa pri Vas, ker znabiti občinsko cesto z okrajno zamenjavate. — Pač pa sme občinski predstojnik zahtevati pri poljih in travnikih odmaknitev plotov od občinske ceste za 1 meter.

222. Ž u p a n s t v o O. Sl.

V p r a š a n j e: Leta 1906 je prosil S. Š. za dovoljenje za izselitev v Ameriko. Isto je tudi dobil proti plačilu vojaške pristojbine za vseh 12 let nazaj. Ker ni bil nikoli vseh 12 let za pristojbino terjan, jo je gotovo nekaj zastaralo in je ni bil upravičen davčni urad terjati. Ker pa S. Š. ni odpotoval v Ameriko, vprašam, če sme nazaj terjati plačano in deloma zastarano vojaško pristojbino?

O d g o v o r:

Če terjatev zastara, tedaj ugasne pravica upnika terjati plačilo in terjatve potem sploh ni več. Kljub temu je po naših pravnih načelih, ki jih izraža § 1432 obč. drž. zak. nedopustno, terjati povračilo plačane zastarane terjatve. Kdor plača zastarano terjatev, izpolni nekako svojo vestno dolžnost in ne more zahtevati vračila.

V Vašem slučaju je to tem manj mogoče, ker je oblast stavila na podelitev izseljeniškega dovoljenja pogoj, da se zaostala vojaška pristojbina plača. S tem, da je S. Š. prevzel izselitveno dovoljenje, je postal dolžan plačati pristojbino. Če se sedaj tega dovoljenja ne poslužuje, seveda ne pridobi pravice, kaj nazaj zahtevati. Država se namreč ne briga za to, če se kdo podeljenih mu pravic poslužuje ali ne.

S. Š. potemtakem ne dobi niti vinarja nazaj.

223. Ž u p a n s t v o G.

V p r a š a n j e: Pri nas je voda napravila veliko škode na občinskem potu. Ali mora tudi cestni odbor kaj za to popravilo prispevati?

Odgovor:

Vzdrževanje ali popraviljanje občinskih potov je stvar občine same. Vendar je cestni odbor upravičen, k stroškom poprave primerno prispevati. Prisiliti se pa cestni odbor k takemu prispevku ne more.

Da sme v resnici cestni odbor dajati podpore tudi za občinske ceste in pota, je razvidno iz § 26 zakona o napravljanju in vzdrževanju javnih nedržavnih cest in potov od 28. julija 1889, št. 17 dež. zak., ki pravi: Okrajnemu cestnemu odboru pristojna tudi nadzorstvo nad delovanjem in vzdrževanjem občinskih cest in potov. On določuje, če in za katere občinske ceste in pota je dovoliti podpore iz okrajnega cestnega zaklada.

224. Županstvo Sv. K. pri S.

Vprašanje: J. T. je nad 20 služil kot hlapec pri posestniku N. D. v T. Pred par leti pa je prišel J. T. ves onemogel v našo občino, kamor je pristojen. Naše županstvo je pri občini T. prosilo za sprejem dotičnika v njeno občinsko zvezo na podlagi priposestevanja in je prošnjo odposlalo že 24. maja t. l. — Županstvo T. pa je prošnjo dne 19. junija vrnilo, ker sta manjkala domovnica in krstni list. Županstvo je ti dve listini oskrbelo in prošnjo zopet odpremilo v T. Sedaj pa je J. T. obolel in bo treba za njim plačevati bolniške stroške. — Kdo bo moral te stroške plačati ali mi ali občina T.?

Odgovor:

Politične oblasti stoje danes na tem stališču, da je treba prošnjo za domovinstvo predložiti občini bivališča popolno t. j. z vsemi potrebnimi prilogi, sicer je naprosena občina upravičena prošnjo zavrniti. O zavrnjeni prošnji se smatra kot da ni vložena. Tako je razsodilo ministrstvo notranjih stvari v nekem slučaju na Dunaju z odločbo od 18. aprila 1903, št. 48.666.

Potemtakem je smatrati Vašo prošnjo kot vloženo takrat, ko ste jo vrnili z domovnico in krstnim listom. Do tistega dne gredo stroški na Vaš račun, od tistega dne naprej pa na račun občine T. Začasno boste seveda morali stroške zalagati Vi in boste pozneje, ko bo prošnja rešena, imeli pravico, od občine T. zahtevati vračilo tega, kar ste izdali v času po drugi vložitvi prošnje.

225. Županstvo R.

Vprašanje: V naši občini so hiše tako zmešane s številkami opremljene, da je tujcu prav težko najti hišo, koje številka mu je znana. Ali sme občinski odbor skleniti novo razvrstitev hišnih številk ozir. kam se je obrniti za tozadevno dovoljenje?

Odgovor:

Ta napaka ni samo v Vaši, ampak v mnogih drugih občinah, kjer človek kako hišno številko lahko pol dneva išče, ker niso po vrsti razvrščene. Da dosežete pametno in pravilno razvrstitev hišnih številk, se morate s posebno prošnjo obrniti na okrajno glavarstvo. Glavarstvo Vam sme dovoliti to spremembo, kakor pravi § 7 tozadevnih predpisov, le iz posebno važnih vzrokov. Nove numeracije namreč zato ne dovolijo radi, ker je treba spremembo hišnih številk naznaniti davčnemu uradu in zemljiški knjigi, da tudi tam popravijo številke.

226. Županstvo R.

Vprašanje: Ali smemo krajevne table (ki naznanjajo ob začetku in koncu vsakega kraja, ime istega, občino, kamor spada itd.) napraviti v samoslovenskem jeziku, ali morajo biti iste dvojezične?

Odgovor:

§ 9. predpisov za opravo ljudskega štetja, ki je bil odobren z zakonom od 29. marca 1869, št. 67 drž. zak. pravi, da ima politična deželna oblast (deželna vlada ali namestništvo) določiti, v katerem jeziku naj bodo napravljene te krajevne table. — Ne vemo, če je za Kranjsko izdana kaka naredba deželne vlade, ki bi to določala. Na

Štajerskem imajo slovenske občine po večini samoslovenske napise, nemške občine pa samonemške.

Če izda deželna politična oblast tako naredbo, mora biti ista veljavna za celo kronovino in ne samo za posamezne kraje.

227. Županstvo R.

Vprašanje: Kdo ima trpeti stroške za pravo hišnih tablic? Pri nas smo sklenili, z novo numeracijo uvesti tudi hišne tablice s številkami in krajevnim imenom.

Odgovor:

Stroške teh hišnih tablic imajo nositi hišni posestniki. Isti imajo nositi tudi stroške poprave tablic oziroma števil. Če bi se hišni posestnik temu upiral, ga sme župan k temu prisiliti ozir. dati napraviti na njegov račun in stroške s politično eksekucijo izterjati.

128. Županstvo K.

Vprašanje: Posestnik T. je prosil pri okrajnem glavarstvu za gostilniško koncesijo. Na njegovi hiši je koncesijo izvrševala njegova umrla mati, potem skozi 8 let njegov oče, sedanjemu lastniku, ki je posestvo od očeta prevzel, se pa hoče koncesija na vsak način odvzeti ozir. mu je nočejo oblasti dati. Prošnjo je odbilo okrajno glavarstvo, vsled česar se je pritožil na deželno vlado, ki pa pritožbi ni ugodila ter ob koncu svojega odloka pripomnila, da nadaljna pritožba ni dopustna. Prosimo za pojasnilo:

1. Je-li res nedopustna daljna pritožba na notranje ministrstvo?

2. Če je rekurz dopusten, kako mora biti kolekovan?

3. Je-li upravičeno oblastvo zapleniti T-u vse gostilniške priprave, ako izvršuje obrt svojega očeta, dokler ni njegova prošnja pravomočno rešena?

4. Ali sme T. za slučaj, če se pritoži na ministrstvo, med tem časom gostilniško obrt izvrševati, ne da bi ga zadela kaka kazen?

Odgovor:

1. Splošno so pritožbe o obrtnih stvareh tudi zoper dve enaki določbi prve in druge instance dopustne na notranje ministrstvo (§ 146 obrtnega reda). V posebej pa pravi § 18 obrtnega reda: Proti dvema enakima odločbama je dopusten daljni priziv samo občinam v stvareh, kjer se gre za podelitev ali odrečenje koncesije za kako v § 16 naštetih pravic.

Iz tega razvidite, da je splošno pritožba dopustna, ravno v slučaju, kjer se gre za gostilniško koncesijo, o kateri govori § 16 obrt. zak., pa je dopusten priziv samo občini. Občina se lahko pritoži le tedaj, če se je koncesija proti njeni volji podelila; če se je pa prošnja odbila, pa po našem mnenju tudi občina nima pravice pritožbe.

Da se v prihodnje naši čitatelji izognejo kakim zmotam, opozarjamo, da bo po obrtni noveli, ki stopi v moč meseca avgusta t. l., nedopusten vsak rekurz zoper dve enaki odločbi prvih dveh instanc, dočim je sedaj po § 146 obrt. reda dopusten, a omejen le pri gostilniških koncesijah.

2. Rekurzi se splošno kolekujejo z 2 K od prve pole, od vsake daljne pole po 1 K.

3. Po § 152 obrt. reda je politična oblast upravičena, zapleniti gostilniško opravo in blago, če kdo izvršuje gostilniško obrt brez dovoljenja.

4. Koncesijonirana obrt se razloči od proste in rokodelske v tem, da se smejo proste in rokodelske izvrševati od trenutka naprej, ko so se obrtni oblasti prijavile, dočim o koncesioniranih določa § 22 obrt. reda, da se pred dobljenim oblastvenim dovoljenjem ne smejo začeti izvrševati. Kdor zoper to določbo dela in koncesijonirano obrt brez dovoljenja izvršuje, se kaznuje po § 13 črka a) obrt. reda z globo od 10 do 400 K.

Pripomba:

Neumljivo nam je v tem Vašem slučaju, kako je mogel oče prosilca T. odložiti svojo koncesijo, ki jo je izvrševal skozi 8 let na izročnem posestvu. Oče naj bi bil svojo koncesijo obdržal in prosil k večjemu, da jo sin kot njegov namestnik ali zakupnik izvršuje. Na ta način bi si bil vse sitnosti prihranil. Po smrti očetovi bi bilo sinu znatno lažje pridobiti očetovo koncesijo kot tako potom prevzema. Če oče svoje koncesije še ni odložil, česar iz Vašega vprašanja ne posnamemo, potem naj sin na kratko skupno z očetom prosi, da se ga dopusti kot namestnika ali zakupnika očetove gostilne. V tem slučaju sme oče nadalje točiti, ne da bi se mu bilo bati kake kazni ali zaplenitve gostilniškega blaga in oprave.

229. G o s p o d K. L. v T.

V p r a š a n j e: Uradnik A. je jemal svoje potrebščine na mešanem in manufakturnem blagu v moji trgovini. Hodile so po blago deloma njegove dekletke, deloma pa kdo od njegove rodbine, in sicer vedno s knjižico. Plačeval je na knjižico vsaka dva meseca. Pri zadnjem obračunu se je izkazalo, da je prejšnja dekleta razne stvari na knjižico vzela, ki jih je pa za se rabila in za se obdržala. Ali je A. plačnik samo za blago, ki ga je on oziroma njegova soproga naročila, ali tudi za blago, ki ga je dekleta samostojno za se vzela?

O d g o v o r:

Po § 1033 obč. drž. zak. velja domneva, da je tisti, ki prinese vpisno knjižico seboj, upravičen, blago na up vzeti. Iz tega sledi, da ste smeli dekletke blago, ki ga je za se porabila, izročiti in na knjižico zapisati, če je takrat, ko je prišla po blago, prinesla seboj knjižico. Stvar gospodarja je, da knjižico tako shrani, da je ne dobi nepoklicani v roke in tudi vedno nadzorovati, kaj se na knjižico jemlje. Zato bo moral A. plačati celo terjatev in iskati od deklete vračilo za to, kar je ona vzela.

230. G o s p o d t a j n i k I v L.

V p r a š a n j e: Pri dražbi posestnika A. sta se dogovorila dva naša občana B. in C., da ne bosta drug drugemu dražila, zato pa bo moral B., ki je šel k dražbi, polovico dobička, ki ga bo dosegel pri dražbi in poznejši prodaji posestva, odstopiti C-u. B. se sedaj brani, dati polovico dobička in pravi, da ga C. zato ne more tožiti. Kako je s to stvarjo?

O d g o v o r:

B. in C. sta se dogovorila, da ne bosta drug drugemu dražila, zato je B. obljubil C-u pol svojega dobička. Ta pogodba je neveljavna, ker so po pisarn. dvornem dekretu od 6. junija 1838 (št. 277 v zbirki justičnih postopkov) neveljavni vsi taki dogovori, ki gredo na to, da se pri dražbi doseže nižje skupilo. Vsled tega so namreč prikrajšani oni, ki imajo iz dražbe dobiti svoje terjatve pokrite. To pa ni nikakor prav, da bi se s špekulacijami prikrajševali upniki. Dogovor med B. in C. ni veljaven in C. ne more iztožiti polovice dobička od B-a.

(Dalje prih.)

Razne vesti.

Odpis državnih posojil vinogradnikom. Poslanec dr. Hočevar, dr. Žitnik in tovariši so 12. t. m. vložili naslednji predlog:

V smislu zakona z dne 28. sušca 1892, številka 61, je država dovoljevala vinogradnikom za obnovev po trtni uši okuženih in uničenih vinogradov brezobrestna posojila. Ta posojila bi se morala po preteku desetih let vrniti v desetih obrokih. Zakon z dne 4. aprila 1902, št. 136 pa določa, da se obroki vračilo podaljšajo na 20 let.

S pomočjo države in dežele je bilo mogoče obnoviti mnogo vinogradov. Tako je bilo na Kranjskem n. pr. od 11.631 ha vinogradov okuženih že 97 odstotkov in mnogo popolnoma opustošenih. V vipavski dolini in v mnogih dolenskih občinah, deloma tudi na Krasu, pa je vinoreja edini in glavni vir dohodkov. Zato je v dotičnih krajih zavladovala največja revščina, ker si prebivalstvo brez pomoči ni moglo obnoviti vinogradov. Zadnja leta pa je bilo obnovljenih zopet 4200 ha, torej dobra tretjina vsega vinorejskega površja. V ta namen je država dovolila 3294 vinogradnikom posojil v okroglem znesku 580.000 kron, pro hektar torej 566 kron. Tega državnega posojila je odplačanega doslej okroglo 80.000 kron, dolga še okroglo 500.000 kron.

Ti vinogradniki pa so večinoma najrevnejši posestniki, katerim še toča in druge ujme povzročajo mnogo škoda. Ker so tudi delavci jako dragi, je pač jasno, da mnogi vinogradniki težko ali pa sploh ne bodo mogli vračati teh posojil. Ako pa se jim odpišejo ta državna posojila, zagotovi se jim gospodarski obstanek ter okrepi njih davčno moč. Konečno se ne sme prezreti, da obnovljeni vinogradi 6 do 8 let ne donajajo primernih dohodkov. Z ozirom na ta dejstva podpisani predlagajo, naj se ta državna posojila popolnoma odpišejo, predlog pa naj se izroči poljedelskemu odseku. Predlog se seveda razteza na vse vinorodne kraje.

Za čebelarje in medarje. Osrednje čebelarsko društvo za Kranjsko, Koroško in Primorsko je na občnem zboru dne 22. febr. 1906 sklenilo resolucijo v varstvo čebelarstva proti gnjilobi ter jo izročilo c. kr. deželni vladi. Ker vlada na dotično vlogo še ni odgovorila, obrnilo se je društvo na državnega in deželnega poslanca dr. Kreka, kateri je stavil v državnem zboru dne 11. julija interpelacijo in dne 12. julija je že prejelo slovensko čebelarsko društvo, kakor tudi vsa okrajna glavarstva in mestni magistrat odlok c. kr. deželne vlade, kateri se v slovenskem prevodu glasi:

Št. 23.414 ex 1906.

Ljubljana, dne 14. junija 1907.

„Slovensko osrednje čebelarsko društvo za Kranjsko“ je opozorilo z vlogo c. kr. deželno vlado na nedostatke in nevarnost, katera preti domačemu čebelarstvu vsled napačnega ravnanja medarjev in lektarjev.

Ker medarji in lektarji opravljajo vse svoje delo pri odprtih vratih in oknih in celo popolnoma na prostem (na dvorišču itd), privabi duh medu čebele tja v množini. Da se ubranijo čebel, jih deloma polove, deloma pomore. Ostale pa iznašajo že skoro skisan med domov v panje, pitajo ž njim zalego, vsled česar zalega pomre in panj se okuži vsled nastale gnjilobe.

Gnjiloba je razširljiva, da lahko okuži tudi sosednje čebelnjake, proti kateri ni doslej znano še nobeno zdravilo.

Da se temu odpomore, je potrebno, da delajo medarji in lektarji v zaprtih prostorih, katerih okna morajo biti zadelana z gosto mušjo mrežo. Posoda z medom ali posoda, v kateri je bil med ali medica itd., in ni bila dobro pomita, ne sme stati na prostem, ravno tako tudi ne panji, predno niso bili dobro očiščeni medu in voska. Ako je bilo zunaj delavnice po naključju kaj politega z medom ali medico, mora se dotični prostor takoj dobro sprati z vodo, da čebel duh medu ne privabi na rop.

C. kr. okrajnemu glavarstvu (mestnemu magistratu) se naroča, odločno in v primerni obliki vplivati na to, da izpolnijo medarji natančno te varnostne odredbe.

Za c. kr. deželno vlado:

Chorinsky m. p.

Požar v Zgornjih Danjah. Dne 5. junija t. l. je v vasi Zgornje Danje pri Sorici v političnem okraju Kranj v ranih jutranjih urah nastal požar, ki je, pospeševan od vetra v vaških poslopjih, izključno kritih s slamo, našel obilo netiva. V kratkem je bilo 6 hiš in ravno toliko gospodarskih poslopij vpepeljenih; bila je vsa imovina nesrečnega kraja uničena in nesrečni stanovniki niso mogli rešiti nič drugega nego svoje življenje. Vso živino, pohištvo in krmo je uničil ogenj. Skupna škoda iznaša 27.000 K in je krita samo z zavarovalnino v znesku 5430 K. Od te velike nesreče zadeti stanovniki Zgornjih Danj so v skrajni bedi, iz katere si s svojimi močmi ne morejo pomagati; nujno so zatorej potrebni tuje pomoči. V polajšanje njih bednega stanja razpisuje torej c. kr. deželna vlada sklad milih darov po vsej kronovini. Darovi se bodo sprejemali pri c. kr. deželnem predsedstvu, pri mestnem magistratu v Ljubljani in pri vseh okrajnih glavarstvih, razglašali se bodo pa v časopisu „Laibacher Zeitung“.

Vojaške vaje III. armadnega zbora. Graška 11. pehotna brigada z dvema eskadronoma dragonskega polka št. 5 in dve bateriji 3. kornega artiljerijskega polka vadijo od 19. do 23. avgusta pri Švanbergu, 12. pehotna brigada z 1 eskadronom dragonskega polka št. 5, z dvema baterijama 3. kornega artiljerijskega polka in kader št. 1 gorskih baterij vadijo od 19. do 23. avgusta pri Nemškem Landsbergu in Velikem Florijanu. 55. pehotna brigada vadi od 24. do 28. avgusta proti Ljubljani in sicer se ji prideli 6. eskadron dragonskega polka št. 5 in dve bateriji div. art. polka št. 8. Od 24. do 28. avgusta vadi 56. pehotna brigada s 5. eskadronom dragonskega polka št. 5 in z dvema baterijama div. art. polka št. 8 proti Medvodam in Škofji Loki. Deželnobrambovska 49. pehotna brigada s 4. eskadronom dragonskega polka št. 5, dve baterijski div. art. polka št. 7 in z deželno brambovsko baterijo vadi od 19. do 23. avgusta pri Železni Kaplji. Za divizijske vaje, ki uvajajo cesarske vaje, se izdajo še posebna določila. Huzarski polk št. 6 in dragonski polk št. 4 se ne udeležita cesarskih vaj, marveč vadita v brigadi od 2. do 7. septembra v ozemlju Lipnica, Radgona, Sloven. Bistrica.

Vinski zakon. Kakor poročajo, bo zakon o prometu z vinom in vinskim moštom, ki je že 12. aprila t. l. dobil cesarjevo potrjenje, v kratkem razglašen. V moč stopi zakon v treh mesecih po razglasitvi v državnem zakoniku. Iz tega sledi, da bo zakon imel že moč na letošnje vinske pridelke.

Vodovod v Rovtah. Občina Rovte dobi svoj vodovod, iz katerega bodo dobivali stalno, dobro studenčno vodo. V svrhu naprave je dobila občina zagotovitve znatne podpore od strani dežele in države. Načrt za vodovod je že izdelan in se bodo tozadevna dela pričela že ta mesec.

Električna razsvetljava v Radovljici. Mesto Radovljica vsestransko napreduje. Najprej dobi dober vodovod in sedaj si omisli še električno razsvetljava. Občinski zastop je namreč v svoji seji dne 24. junija t. l. sklenil stopiti na podlagi načrtov, ki jih je izdelala električna delniška družba v Celovcu (prej Kolben in dr.), stopiti z gospodom Franc Zupancem, posestnikom žage v Lancovem, v pogajanja zaradi oddaje vodne moči, ki je potrebna za električno razsvetljava. Stroške

cele naprave — všteti baterijo akumulatorjev — bodo znašali 34.487,88 K, po drugi navedbi samo 31.121,88 K.

Tržaška mestna občina namerava razširiti svojo plinarno tako, da bo dajala po 21 milijonov kubičnih metrov plina. Stroški bodo znašali 2.100.000 kron. Istotako bodo razširili električno razsvetljava, kar bo stalo 750.000 kron.

Ponarejanje srebrnih goldinarjev. V zadnjem času so našli zelo veliko število prav dobro ponarejenih srebrnih goldinarjev. Ponarejalci jih izdelujejo iz takozvane Britannia-kovine tako izborno, da jih je po zunanosti in po cvenku skoraj nemogoče razločiti od pravih. Pri državnih blagajnah so takega ponarejenega denarja dobili že za okroglo 40.000 K. Da se ponarejanje ustavi, je razpisalo finančno ministrstvo nagrade 1000 K za tistega, ki more oblasti naznaniti porarejalce.

Ljudsko štetje. Občinski urad v Spodnji Šiški je dal prešteti vse prebivalce. Izkazalo se je, da ima ta občina 4276 prebivalcev.

Važno prestavljenje urada. Deželni zakonik od 8. julija t. l. prinaša pod št. 11 razglas finančnega ministrstva, glasom kojega se prestavlja oddelek c. kr. finančne straže iz Radovljice na Jesenice. Z ozirom na naglo razvijanje velike jeseniške občine pričakujejo še daljnjih prestavljanj c. kr. uradov. Tako se govori, da nameravajo prestaviti c. kr. okrajno sodišče iz Kranjske Gore na Jesenice, istotako trdijo nekateri celo, da pride c. kr. okrajno glavarstvo iz Radovljice na Jesenice.

Oprostitev od vojaških vaj. V nižjeavstrijskem deželnem zboru in državnem zboru sta bila vložena predloga, naj se vsaki prošnji kmečkih sinov za oprostitve od vojaških vaj ob času žetve ugodi. — Kakor se govori, bo domobransko ministrstvo to željo po možnosti upoštevalo, ker se ponavlja leto za letom.

Delavska stanovanja. V Dunajskem Novem mestu nameravajo zidati nova delavska stanovanja. Izdelan je že načrt za 280 delavskih hiš, kar bo stalo občino okroglo 190.000 kron.

Velika Praga. Mestni zastop v Pragi je odobril pogodbe z občinami Bubenč Dejvic, Štresovice in Podol, na podlagi katerih se bodo te občine zedinile z mestno občino Prago.

Lovska statistika v Avstriji. Po uradni statistiki c. kr. poljedelskega ministrstva posnamemo sledeče važne številke: Po vseh avstrijskih kronovinah je leta 1905 znašala lovška najemščina v korist občin oziroma lovskih zadrug 4.109.549 K; od tega pripade na Nižjo Avstrijo 868.750 K, na Češko pa 976.954 K. Pri tem pa niso všteti lastni lovi in lovski parki. Po celi državi (v tostranski polovici) je nastavljenih 36.280 izučenih lovcev in lovskih paznikov. — Postreljalo se je prave divjačine v letu 1905 18.429 komagov, 1.696.646 zajcev, 2.107.796 prepelic in jerebic. — Čeravno po teh številkah prinaša lov občinam in lovskim zadrugam lepih dohodkov, je vendar škoda, ki jo povzročijo živali in lovci kmetovalcu, znatno večja, vsled česar se nikakor ne moremo ogrevati za lovski zakon, kakoršen danes obstoji. Upoštevati je pri tem tudi dejstvo, da občina kot taka iz lova nima prav nikake koristi in da se porazdeljena lovška najemščina kljub gornjim visokim številkam prav malo pozna, ko se jo izroči prizadetim posestnikom lovskega ozemlja.

Avstrijski izvoz. Glavne stvari, ki se iz Avstrije izvažajo, so po statistiki za leto 1906: 429 milijonov kg žita, 50 milijonov kg sočivja, moke in drugih

mlinskih izdelkov 83 milijonov kg, sladu 186 milijonov kg, južnega sadja in vina 21 milijonov kg, piva 110 milijonov kg, jajc 103 milijone kg, mineralne vode 32 milijonov kg, soli, živega srebra in lesa za kurjavo skupaj za 220 milijonov kg, drugega lesa 2128 milijonov kg, papirja in sladkorja skupaj 574 milijonov kg, goveje živine 201.000 kom., ovac in koz 48.000, svinj 2000, konj in oslov 72.000.

Enotni tarifi za politične komisije. Prav občutno krivico trpe oni revni državljani, ki nimajo sredstev, da bi v dosego svojih pravic izposlovali in plačali drage komisije političnih oblasti. Zlasti so drage komisije na krajih, ki so od sedeža okrajnega glavarstva oddaljeni. Tem huje je to, če se pomisli, da dobijo bogatini, ki bivajo po navadi na sedežu okrajnega glavarstva, komisije ceneje kakor ubogo kmečko ljudstvo, ki je večinoma oddaljeno od politične oblasti. Da se ta krivica nekoliko izravna, je stavil v nižjeavstrijskem deželnem zboru poslanec Jedek predlog, naj namestništvo gleda na to, da se uvede za vse politične komisije enoten tarif ne glede na to, ali je opraviti uradno dejanje blizu ali daleč. Na ta način država ne bo prav nič oškodovana, ubogemu ljudstvu bo pa s tem zelo pomagano. — Na ta način bo pa prišlo ljudstvo tudi v položaj v naprej vedeti, koliko bo v posameznem slučaju komisija stala. Danes se mnogokrat ne upajo klicati komisije, ker ne vedo, koliko znašajo stroški in se boje, da bi ne bili morda stroški komisije večji, kot je korist, ki se od uradnega dejanja pričakuje.

Veliki dohodki iz občinskih podjetij. Mestna dunajska občina ima dve vrsti cestnih železnic in sicer mestni tramvaj z električno silo in pa takozvano mestno železnico s parno silo. Ta železnocestna podjetja so dunajski občini prinesla lani nič manj kot 3.690.740 kron čistega dobička.

Kako na Ogrskem skrbijo za dohodke občin. Pri nas v Avstriji se silno težko odloči vlada prepustiti občinam kakšne vire dohodkov v obliki novih davkov. Nova bremena se nalagajo, ne dopušča se pa novih občinskih davkov. Drugače je na Ogrskem. Tam je ministrski predsednik Wekerle izjavil, da bo vlada dopustila, da občine obdavčijo od prihodnjega leta naprej vse inozemske mineralne vode. Ta davek bo užitinski davek, se bo torej pobiral od mineralne vode, ki se v občini porabi. — S tem hočejo seveda Ogrji preprečiti uvoz inozemskih voda, ker jih imajo sami dosti.

Zanimiv slučaj. Železnica Kašov-Oderberg pre-seže s prav kratko progo občino Puncov. Železnica nima v tej občini niti štacije, niti kake čuvajnice. Ves njen svet v tej občini meri 144 štirjaških sežnjev, za katere plačuje celih 8 vinarjev zemljiškega direktnega davka. Kljub temu se je železnici naložilo prispevati k stroškom cerkve v Puncovu (potom cerkvene konkurence) 4400 kron. Proti temu predpisu se je železnica po svojem zastopniku pritožila na upravno sodišče sklicujoč se na to, da ima železniško podjetje po zakonu od 31. decembra 1894 le tedaj prispevati k potrebščinam cerkvene občine, ako ima v okrožju cerkvene občine kako obratovališče (Betriebsstätte), kar se pa v predležem slučaju ne more trditi, ker v omenjeni občini nima železnica niti postaje in niti čuvajnice, ampak samo kratko prometno progo. Upravno sodišče je pa to pritožbo odbilo z vtemeljiti-

vijo, da se pod besedo „obratovališče“ ne razume samo postajno ali katero drugo poslopje, nego tudi vsak del železniške proge. Železnica, ki plača v občini vsega skupaj 8 vinarjev direktnega davka, bo torej morala za cerkvene potrebščine prispevati celih 4400 kron.

Kako visoke doklade pobirajo občine na Češkem. Po poročilih finančnega ministrstva so ob koncu leta 1904 pobirale občine na Češkem, kojih je vseh skupaj 7836, doklade tako-le:

do	5%	je bilo	75 občin
"	10%	"	671 "
"	15%	"	883 "
"	20%	"	791 "
"	30%	"	1589 "
"	40%	"	1233 "
"	50%	"	878 "
"	60%	"	554 "
"	70%	"	385 "
"	90%	"	178 "
"	100%	"	147 "
med	100 do 150%	"	170 "
"	150 " 200%	"	34 "
"	200 " 300%	"	22 "
"	300 " 400%	"	7 "
"	400 " 500%	"	2 "
"	600 " 800%	"	1 "

Krasna občinska služba. Občina Lipan v okraju Smihov na Češkem razpisuje službo občinskega redarja, ki naj bo obenem nočni čuvaj in poljski čuvaj. Mož, ki se bo za to službo oglasil, ne bo smel nikdar spati, če bo hotel le deloma svoje službene dolžnosti opravljati. Za vse to dobi iz občinske blagajne 550 kron na leto. — Da se pa občini kolikor mogoče prihrani, se želi, da bi ta občinski redar, nočni in poljski čuvaj opravljal tudi posle občinskega tajnika. V tem slučaju se k gornjim 550 kronam doda še 180 kron. — Vprašanje je le, kedaj bi mogel redar-čuvaj opraviti občinsko-tajniške posle, najbrže hodeč, ko bi bil v službi kot nočni ali poljski čuvaj.

Listnica uredništva.

Gospod I. B. na V. Razlaga pravnih izrazov (iz zasebnega in javnega zlasti državnega prava) ne spada med vprašanja in odgovore. Pojasnilo najdete med poučnimi drobtinami. Odslej bomo med poučnimi drobtinami prinašali pojasnila o raznih pravnih in državnih napravah. V prvi vrsti se bomo ozirali na stavljenja nam vprašanja, pojasnjevali pa bomo tudi stvari, o kojih mislimo, da naj jih naši čitatelji zlasti občinski predstojniki, tajniki in drugi funkcionarji vedo.

Županstvo Št. P. Iskrena hvala za pojasnilo zaradi občinskih matic. Pregledali smo formular, a ta ne odgovarja namenu, za kateri se gre. Treba bo napraviti formular za matice, iz kojih bo mogoča natančna evidenca — zlasti časovna — o tem, kje, od kedaj in kako biva vsak v občino pristojen samopraven državljan. Za ta namen pa od vas doposlani formular ni dobro poraben. — Poskušali bomo sestaviti tako tiskanico in jo bomo dali tudi založiti.